

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17471/2023
25.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Бора Николић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Вукашин Сојкић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Крагујевцу Гж 358/23 од 13.02.2023. године, у седници одржаној 25.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж 358/23 од 13.02.2023. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 346/20 од 14.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено према туженом право коришћења тужиоца на кп бр. ... КО ..., идеалне 3/4 на основу уговора о уступању и расподели имовине за живота оверен код Основног суда у Крушевцу под бројем Р 2255/81, закључен између ВВ и тужиоца и 49,5 м2, по основу наследства и одржаја што представља укупну површину од 494,5 м2, па се тужени обавезује да му ово право коришћења призна и дозволи упис укупне површине на кп бр ... КО ... код надлежне Службе за катастар непокретности у Крушевцу. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 146.300,00 динара.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 358/23 од 13.02.2023. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбачена тужба тужиоца против туженог ради утврђења права коришћења, као недозвољена. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка из другог става изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде, донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. у вези члана 403. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) Врховни суд је нашао да је у овој ситуацији ревизија дозвољена, јер је другостепени суд укинуо пресуду првостепеног суда и одбацио тужбу, када је одлучивао о жалби туженог против пресуде којом је тужбени захтев тужиоца усвојен (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.06.2020. године).

Испитујући побијано решење на основу члана 408. у вези члана 420. став 6. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су у јавним књигама уписани као сукорисници кп бр ... КО ... и то тужилац са уделом од 3/4, а тужени са 1/4 идеалног дела. Тужилац је 3/4 наведене катастарске парцеле стекао на основу уговора о уступању и расподели имовине за живота Р 2255/81 од 30.12.1981. године, а тужени по основу уговора о поклону 1/4 права коришћења од укупне површине некадашње кп бр ... и ... КО ... (Ов .../... од 03.11.1977. године). Правноснажном пресудом Основног суда у Крушевцу П 1257/14 од 19.10.2015. године, утврђено је да тужени има право коришћења кп бр .../... КО ..., укупне површине 3,71 ар и право власништва са уделом од 1/1 по основу сопствене изгрдње грађевинских објеката постојећих на тој парцели. Вештачењем је извршена идентификација парцела ... и .../..., обе у КО ..., издвајање 3/4 кп бр ... што износи 445 м², а када се издвојени део од ове парцеле у површини од 49 м² припоји парцели .../... (која има површину 366 м²) добија се укупна површина од 415 м², што одговара укупној површини коју је мајка уговором о поклону поклонила туженом. На основу налаза и мишљења вештака утврђено је да нерасподељен део од парцеле ... износи 99 м², који када се подели на равне делове износи по 49,5 м².

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључујући да је после располагања уговором о уступању и расподели имовине за живота и уговором о поклону, остао неподељен део предметне парцеле у површини од 99 м², којим мајка парничних странака није располагала, па како су тужилац и тужени једини наследници сада пок. ВВ, ова површина се има расподелити на равне делове тако да тужиоцу припада 49,5 м², а туженом такође површина од 49,5 м².

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и одбацио тужбу тужиоца, као недозвољену, налазећи да тужилац нема правни интерес да утврди право коришћења на 3/4 идеалног дела кп бр ... КО ..., с обзиром да је већ уписан као корисник тог удела на предметној парцели. По становишту другостепеног суда тужилац постављеним тужбеним захтевом жели да изврши физичку деобу са туженим па уколико жели реалне делове предметне парцеле, то питање се решава у ванпарничном поступку, односно оно што тужилац тражи у средишњем делу парцеле може да буде само предмет ванпарничног поступка.

По становишту Врховног суда другостепени суд је у конкретном случају, погрешно применио одредбу члана 194. став 2. ЗПП, којом је прописано да тужба за

утврђење може да се поднесе ако тужилац има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа, пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа или истинитост односно неистинитост неке исправе или ако тужилац има неки други правни интерес.

Правни интерес код тужбе за утврђење оцењује се са становишта примене одредаба материјалног и процесног права. У поступку деобе заједничких ствари и имовине (одредбе чланова 148. до 154. Закона о ванпарничном поступку), уколико суд утврди да је међу парничарима спорно право на ствари које су предмет деобе или право на имовину, удео у заједничким стварима, односно имовини или је спорно које ствари, односно права улазе у заједничку имовину, прекинуће поступак и упутити предлагача да у одређеном року покрене парницу. У конкретном случају парничне странке су у јавним књигама уписане као сукорисници предметне парцеле број ... КО ... и то тужилац са уделом од $\frac{3}{4}$, а тужени са уделом од $\frac{1}{4}$. Тужбеним захтевом се тражи утврђење да је тужилац носилац права коришћења на предметној парцели са $\frac{3}{4}$ идеалног дела и 49,5 м², по основу наслеђа и одржаја, што представља укупну површину од 494,5 м², те да му тужени призна право коришћења и дозволи упис укупне површине код надлежне Службе за катастар непокретности. То значи да тужилац, осим утврђења права коришћења на идеалном делу од $\frac{3}{4}$ кп бр ... КО ..., заправо тражи утврђење права коришћења и на површини од 49,5 м² наведене парцеле, по основу наслеђа и одржаја, а што са идеалним делом представља укупну површину од 494,5 м², односно тражи утврђење већег удела израженог у укупној површини од парцеле, у односу на идеални део са којим је уписан као сукорисник у јавним књигама. Тиме се оспорава и величина удела туженог од $\frac{1}{4}$ са којом је тужени уписан као сукорисник у јавним књигама. Зато је погрешно становиште другостепеног суда да оно што тужилац тражи тужбеним захтевом може да буде само предмет ванпарничног поступка деобе, јер када је спорно право на удео и величина удела, тада ванпарнични суд упућује предлагача да покрене парницу. Осим тога и у случају да није спорно право на ствари, изнети разлози другостепеног суда би били основ за доношење решења о обустави парничног поступка у смислу члана 18. ЗПП, али не и разлог за одбачај тужбе, због непостојања правног интереса за подношење тужбе за утврђење.

Имајући у виду наведено, због погрешног правног становишта о непостојању правног интереса тужиоца за подношење тужбе за утврђење, другостепени суд се није упустио у суштинску оцену садржине жалбе туженог, којом се оспорава утврђено право коришћења тужиоца на додатној површини (49,5 м²) предметне парцеле по основу одржаја и наслеђа, односно реалном делу укупне површине од 494,5 м², па је из наведених разлога побијано решење морало бити укинато.

Из наведених разлога, на основу члана 415. став 1. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић